

res Størrelse ere fæstefri, skulde kunne staa Prøve. Det er, som bekjendt, alene for Gaardens Bedkommende, at Forordningen af 19de Marts 1790, indeholder den Befaling, at de skulle bortfæstes paa Brugerens og Enkes Livstid, medens den ikke forbyder, at Huse kunne overdrages i frit Leiemaal. Men dette Budgjælder naturligvis ikke blot de i Aaret 1790 tilværende Gaarde. Indtoges hidtil uopdyrket Jord, der efter Matrifulen og Jordebøger ikke hørte til Hovedgaardstærten, men til Bønderjorderne, under Dyrkning, og dannedes der deraf en Gaard — Noget, som den samtidige Lovgivning ikke blot tillod, men paa forskjellig Maade opmuntrede Godseierne til at gjøre, jvf. Fd. om Stavnbaandet af 20de Juni 1788 § 29, — blev en saadan ny Gaard Fæstetvang underkastet. Og benyttede Godseieren sin Omdelingsret til af den fraskilte Jord ved Siden af den gamle Gaard at opbygge og indrette een eller flere ny Bøndergaarde, jvf. Fd. om Udskiftning af 23de April 1781 § 20 og Fd. af 8de Juni 1787 § 1a, kunde disse Gaarde naturligvis endmindre fritages for den Fæstepligt, der paahvilede den oprindelige Gaard, hvorfra de stammede. Fæstepligten hviler nemlig, som klart nok fremgaar af Fd. af 19de Marts 1790 sammenholdt med Fd. af 6te Juni 1769 §§ 1 og 4, paa Gaardens Jorder — ikke paa et vilkaarligt Begreb om Gaarde i Modsætning til deres Jordtillæg, der ikke vides at have nogen Rod i vor Lovgivning — og det var saaledes en Selvfølge, at Baandet fulgte Jorden, selv om en Del af denne i Overensstemmelse med Reglerne for Udskiftning eller Omdeling skiltes fra den gamle Gaard. Fæstepligten maatte komme til at hvile ligesaa vel paa de ny Gaarde som paa de gamle. En Udskillelse imellem disse er idetmindste med Hensyn til Fæstetvangen aldeles ukjendt i vor Retsforfatning. Men selv om den fraskilte Jord nu ikke blev anvendt til ny Gaardbrug, men til Huslodder, er det ikke givet, at Fæstepligten derved af sig selv for stedse ophørte; den kunde vel, fordi Loven af 19de Marts 1790 alene paabød Livsfæstet for Gaardbrug, slumre eller hvile, saalænge der gaves Jorden en saadan Anvendelse, men vorede Huslodderne sammen til et Gaard-

brug, skjøntes ikke rettere, end at Forpligtelsen atter maatte vaagne. Den Omstændighed, at den gamle Gaards Jorder nu ikke længer laa i et samlet Hele, kunde ikke forandre Jordens juridiske Beskaffenhed; Udskiftningen og Omdelingen kunde ikke umiddelbart medføre nogen Virkning paa Indholdet af de Rettigheder, hvormed Jorden besedes. Derover maatte andre Regler raade, og den oprindelige Fæstepligt kunde ikke ophøre, medmindre der paavistes særegen Hjemmel for saadan Frihed.

Allerede det Anførte om Udskiftning og Fæstelovgivningens forskjellige Diemed og Virkefreds turde tilstrækkeligen have vist, at man ikke vil være istand til at begrunde „mindre Parcellers“ formentlige Frihed for Fæstetvang paa den Omstændighed, at saadanne Parceller, eller Jordbrug dannede ved Sammenlæg af samme, i Udskiftningsforhold ikke betragtes som Gaarde, om de end i Virkeligheden ere Gaarde. Men forsaavidt Indenrigsministeriets Cirkulære af 28de December 1868 dog væsentligt synes at bygge den nye Doktrin paa Reglerne om Udskiftning, fortjener det vistnok endnu at bemærkes, at Læren om, at „mindre Parceller“ ikke skulle være at behandle som Gaarde, selv med Hensyn til Udskiftningsforholdene turde være af tvivlsom Natur og neppe har nogen Begrundelse i Lovene om Udskiftning, men alene i en vid Brug af Bevillingsmyndigheden. Den nugældende Lov om Udskiftning, Forordningen 3die December 1819, indeholder saa bestemt et Forbud som muligt imod, at Bøndergaarde udstyffes under 20 Tønder Land koniteret Jord til Tarten 24. Har en Bøndergaard et mindre Tillæg, kan den ikke udstyffes, og det uden alt Hensyn til, om det er en gammel Gaard, der aldrig har været udstyffet, eller en Hovedparcel, eller endelig en Gaard, dannet af „mindre Parceller“. Reglen er aldeles ubetinget, og da der kort efter Lovens Udgivelse rettedes det Spørgsmaal til Rentekammeret, om Indskrænkningen ogsaa skulde forstaaes om bebyggede Jordlodder, som ere Parceller af forhen udstyffede Gaarde, men ikke Hovedparceller af samme, svarede Rentekammeret i Skrivelse af 5te Mai 1821, at Forordningens Regel angaar alle bebyggede Jordlodder uden Undtagelse. Den gjældende Udskiftningslovgiv-